

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Expositio officii missae sacrique canonis

[Reutlingen], 1. Sept. 1483

Inhaltsverzeichnis

[urn:nbn:de:bsz:31-319967](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319967)

Prologus

est. Job. iij. ca. Quis enim cognouit sensum domini. quoniam incomprehensibilia sunt iudicia eius. et inenarrabiles viæ eius. Ad Ro. xi. Cogitationes mortalium timide et incerte prouidentie nostre. Difficilia enim estimamus que sunt in terra et que in prospectu nostro sunt inuenimus cum labore. Quis igitur inuestigabit sensum tuum. Quis sciet iter tuum nisi tu dederis sapientiam et miseris spiritum sanctum tuum de altissimis. Tum propter virtutis mee intellectus ue inhabilitatem. Non enim habeo intellectum tante capacitatis et ydoneitatis ut per ipsum et in ipso haurire valeam aquam viuam aquam scilicet sapientie salutaris. a me in vestra corda irrigue emanantem. Quare merito dicere possum illud susanne. Danielis. xij. Angustie mihi sunt vndiq; et quid eligam ignoro. Confusus tamen de adiutorio illius qui ait. Omnis qui petit accipit. et qui querit inuenit. et pulsanti aperietur. Luce. xi. Consolatio enim ex verbis sanctorum accipiens non retrospectiendò manum missam ad aratrum retraham. sed constanter bene propositum et bene deliberatum fideliter exequar et eius adiutorio perficiam. dicit namque beatus Iacobus in canonica sua ca. i. Si quis vestrum indiget sapientia postulet eam a deo. qui affluenter dat omnibus. et nulli impropert. Et ad idem inquit propheta dicens. Asperi os tuum et implebo illud. Psal. lxxvi. Et alibi dicitur. Accedite ad deum et illuminamini ps. xxxi. Quorum sanctorum dictis sic munus et animatus. accedo constanter ad fontem sapientie lucem veram illuminantem omnem hominem venientem in hunc mundum. Job. i. Petens confidenter cum salomone dicendo illud Sapienter

Deus patrum nostrorum et domine misericordie qui fecisti omnia verbo tuo da mihi sedium tuarum. assuetam sapientiam. et noli me reprobare a pueris tuis quia seruus tuus ego sum et filius ancille tue homo infirmus et exigui corporis. Ad intellectum iudicij et legum mitte mihi illam de celis et de sede magnitudinis tue. ut mecum sit et mecum laboret. ut sciam quid acceptum sit coram te. Scit enim omnia. et intelligit ut educat me in operibus meis sobrie. et custodiat me in sua potentia ut accepta illi sint opera mea. Educatur inquam me in actibus docendi et legendi per semitas equitatis et veritatis. principio bono et salubri inchoando. medio salubriori continuando. ad finem optimum pertingendo et custodiat me in sua potentia. ne a viarationis exorbitans. zizaniam id est errorem proprie ignorantie vel queuis indecentia enormiter subinseram edocendo ut sic opera mea fonti sapientie cuius adiutorio totaliter confusus. opus ultra vires aggredior. et vobis dominis meis sin grata et accepta. quod nobis prestare dignetur vera sapientia. vna cum patre et sancto paraclito deus in secula seculorum benedictus Amen

D honorem benedicte et in
a diuine trinitatis/patris videlicet et filij et spiritus sancti sanctorumq; patronorum huius dyocesis merseburgen. scz sancti iohannis baptiste et sancti laurentij necnon p felici in cremeto alme vniuersitatis Libzenf. aggressurus labore grandem sed dno annuente vtilē ac fructuosum scz sacratissime misse declarationem. Pro meliori dicendorum intelligentia ipm in duos diuidam libros parciales.

Quorū primus erit de quibusdam p̄cedentibus et disponentibus ad domini corporis tractatiōem ⁊ sumptiōes et de ip̄o sacramento corporis xpi in se et in generali. Secundus liber erit de perficientibus hoc sacramentū dignissimū et de periculis circa hoc contingentib⁹. Nec em̄ duo vnicuiq; accedenti ad tantū misterii celebrandū sunt necessaria. Primo vt sciat seipm̄ disponere aptius. Secūdo vt sciat se ipm̄ perficere deuocius et periculis si contingant obuiare cautius. propter primū redditur hoc sacramētū valde gloriosum ⁊ laudabile p̄pter scdm̄ mltū venerandū ineffabile et timorosum. et q̄ cum magna diligentia et sollicitudine est tractandum. Primus liber quinq; cōtinebit tractatus quorū. Primus erit de studio sacre scripture. Secundus de sacramēto eucaristię. Tercius de ministro hoc sacramentū in officio misse vsu quotidiano tractante. Et de quibusdam ad eū p̄tinentib⁹. Quartus quare missa sit instituta vnde dicitur et quō distinguat. Quintus de vestimentorū decentiā multiplicitate. et instrumentorū concurrentiū multiformitate et necessitate. Tractatus primus sex breuia capitula cōtinebit vt videri debet in processu.

De causis p̄pter quas sacra scriptura feruenter sit studenda caplin̄ primū

Quot et que i se habere debeat lector sacre scripture caplin̄ scdm̄

Quis sit finis p̄pter quē ip̄a sit studenda capitulū terciū

Quotupliciter contingat peccare in studendo istam vel aliā sciāz ca: quartū

De modo studendi sacra scripturam capitulū quintū.

Quot modis sacra scriptura exponat capitulum sextum.

Capitulū primū
Pōnit causas q̄re
sacra scriptura feruenter sit studenda

Tantum ad primū capitulū
q̄ dico q̄ sacra scriptura quantum ad p̄sens occurrit nouē de causis feruenter est studenda. P̄tio propter sui originis et auctoris altitudinem. Ip̄a nāq; est sapiētia vera que de se gloriatur Ecclesiastes. xxiij. Ego sapientia ex ore altissimi prodiui p̄tio genita ante omnē creaturam. Nam diuina pagina non humanis ratiōibus ē adinuenta quēadmodū alie scientie s; diuinit⁹ est inspirata. Eius nāq; auctor non homo nec creatura sed deus est et creator. quare eius excellens est auctoritas. Maior em̄ est eius auctoritas q̄ omnis humani ingenij perspicacitas vt inquit beatus Aug⁹. Secundo propter eius copiositatem. Nulla nāq; scriptura ea copiosior inuenitur. Nam s̄m̄ beatū Aug⁹. in epistola ad volusianum In ea quōdammodo omnis scriptura continetur. Nec inquit est phisica. eo q̄ omnium naturarū cause sunt in deo. Nec ethica inquantū per vitam bonā et honestam ea que diligenda sunt diliguntur. Sunt nāq; deus et proximi diligendi. Nec logica. quia lumen veritatis. Nec Augustinus. Ip̄e quippe deus qui obiectum est sacre theologie verus doctor mentem illuminat. veritate ostendit. Et idcirco Apo. ij. ad thi. ij.

b ij.